

Początki

■ W stronę źródeł

- 14 **Jak odtworzyć naszą przeszłość?**
14 Wisława Szymborska *Muzeum*
15 Anna Świrszczyńska *Nie narodzona*
16 Ernst Cassirer *Pamięć symboliczna*
→ Krystyna Janicka
17 *Dlaczego przeszłość stała się taka ważna?*

18 W stronę źródeł

→ Fernand Braudel

- 19 Bolesław Miciński *O Grecji*
19 Jan Józef Szczepański *Nasze – nie nasze*
21 Roman Brandstaetter *Biblio, ojczyzna moja...*

■ Księga Ksiąg

- 23 **Biblia czyli Księga Ksiąg**
→ Paul Synave, Pierre Benoit

24 Krótki przewodnik po Biblii

- 26 **Komentarze Biblia w życiu powszednim**
26 Mikołaj Rej
26 Miron Białoszewski
26 Sławomir Mrożek

27 Gry z tekstem Skrzydlate słowa

■ W cieniu wieży Babel

- 28 **„Żyjemy w cieniu wieży Babel...”**
28 *Wieża Babel*
→ George Steiner

29 Echo

- 29 Jerzy Stempowski *W dolinie Dniestru*
30 Wisława Szymborska *Na wieży Babel*

31 Biblia w przekładach

■ Genesis

32 „Na początku...”

36 Komentarze

- 36 Anna Kamińska *Oto pierwsze zdanie...*

39 Gry z tekstem Przekład

→ Święty Hieronim

40 Echo

- 40 Adam Mickiewicz *Księgi narodu polskiego*

41 Komentarze

- 41 Zofia Stefanowska *Eksperyment stylistyczny*

42 Gry z tekstem Styl. Stylizacja

43 Echo

- 43 Krzysztof Kamil Baczyński *Przypowieść*
→ Zbliżenie: Kazimierz Wyka *List do Jana Bugaja*
44 Tadeusz Różewicz *Ocalony*
→ Zbliżenie: Ryszard Przybylski *Koniec i początek*

■ μῦθος

45 Grecki wzór

- 45 Pierre Grimal *Mythos i logos*

→ Michael Grant

46 Krótki przewodnik po mitologii antycznej

→ Zbliżenie: Mit

47

→ Zbliżenie: Olimp i panteon

48 Gry z tekstem Topos, temat, archetyp

→ Ernst Robert Curtius

■ Chaos

49 „Najstarszą zachowaną odpowiedzią Greków...”

- 49 Hezjod *Teogonia*

- 50 **Komentarze**
 50 Zygmunt Kubiak „*Nie było go – i oto był*”
 50 Adam Krokiewicz *Od Chaosu do Zeusa*

■ Orfeusz

- 51 **Miedzy fragmentem a rekonstrukcją**
 52 Orfeusz starożytnych poetów
 54 Robert Graves *Orfeusz*
 → Robert Graves

- 56 **Echo Orfeusz nowożytny**
 56 Józef Wittlin *Orfeusz w piekle XX wieku*
 57 Aleksander Wat *Wiersz ostatni*
 57 Zbigniew Herbert *H. E. O.*

■ O bogach dawnych Słowian

- 59 **Czy istniał polski Olimp?**
 → Aleksander Gieysztor
 60 Jan Długosz *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*

■ Dzieje bajeczne

- 62 **Miedzy mitologią a historią**
 62 **O Wandzie, „co nie chciała Niemca”**

- 63 Wincenty Kadłubek *Wanda*

- 64 **Echo**
 64 Władysław Kopaliński *Wanda*
 65 Artur Międzyrzecki *Koniec gry*

■ Czym jest mit?

- 66 **„Pierwsze teorie mitu...”**
 66 Bronisław Malinowski *Mit w życiu*
 67 Mircea Eliade *Czas mityczny*
 67 Claude Lévi-Strauss *Mit i poezja*
 68 Joseph Campbell *Potęga mitu*

■ Mit dzisiaj

- 69 **„Wiek XX nadał mitom nową postać...”**
 69 Albert Camus *Mit Syzyfa*
 → Syzyf
 70 Andrzej Sapkowski *Świat króla Artura*
 72 Leo Spitzer *Prosto z raju*
 73 → Miron Białoszewski

■ Mówienie i pisanie

- 74 **„Mówca i słuchacz, pisarz i czytelnik...”**
 75 Walter J. Ong *Człowiek oralny i człowiek typograficzny*
 76 → Emotikony
 77 *Rozmowa z epoki Internetu*

Średniowiecze

■ Pismo i pamięć

- 80 **Pierwsza relacja**
 → Adam Mickiewicz
 81 Ibrahīm ibn Jakub *Relacja z podróży do krajów słowiańskich*

- 83 **Pierwsza kronika**
 84 Gall Anonim *Kronika polska*

- 89 **Echo**
 89 Ernest Bryll *Gall Anonim pisze*

- 90 **Gry z tekstem Cytat i cytowanie**

■ Czas świętych

- 91 **„Pomiędzy historią i wiarą...”**
 → Niezwykły żywot świętego Aleksego. Streszczenie

94 **Echo**

- 94 Kazimiera Iłfakowiczówna *Opowieść małżonki świętego Aleksego*

97 **Drzwi gnieźnieńskie**99 **Drzwi gnieźnieńskie. Odczytywanie**100 **Obraz i słowo**

- 100 *Męczeństwo świętego Wojciecha*

101 **Złota legenda**

→ Zbliżenie: Relikwie

- 103 Jakub z Voragine *Legenda na dzień świętego Franciszka*
 105 → Jacques Le Goff
 106 *Pochwała stworzenia, którą wyśpiewał święty Franciszek złożony chorobą u Świętego Damiana*

107 **Echo Święty Franciszek polskich poetów**

- 107 Jan Kasprovicz
 107 Jarosław Iwaszkiewicz
 108 Leopold Staff
 108 Józef Wittlin

→ Franciszkanizm

■ **Czas rycerzy**109 **Pieśń o czynach Rolanda**

- 110 *Pieśń o Rolandzie*

112 **Gry z tekstem Streszczenie**113 **Echo Święty Jerzy zabija smoka**

- 113 Jacek Kaczmarski *Przyczynek do legendy o świętym Jerzym*

114 **Polski Roland?**

- 115 Jan Długosz *Śmierć Zawiszy Czarnego*

116 **Echo**

- 116 Julian Ursyn Niemcewicz *Zawisza Czarny*

118 **Gry z tekstem Stereotyp**

→ „Dworak – szkoda...”

119 **Komentarze**

- 119 Maria Ossowska *Rycerz w średniowieczu*
 120 → Przypomnienie: Związki frazeologiczne

121 **Elementy poetyki Między opowieścią a fabułą**

→ Roland Barthes

■ **Przypadki języka**123 **Początki polszczyzny pisanej**

- 126 → Antonina Jelicz

127 **Początki polskiej ortografii**

- 128 Cyprian Norwid *Rzecz o wolności słowa*
 → Przypomnienie: Podział głosek

129 **Dzieje pewnego rękopisu**

→ Aleksander Brückner

130 **Kazania świętokrzyskie**■ **Bogurodzica**132 **Najstarszy utwór poetycki**

→ Zbliżenie: Modlitwa

- 133 → Jerzy Woronczak
 134 *Bogurodzica*

135 **Uważne czytanie**

- 135 Ewa Ostrowska *Rejestr form parzystych*
 → Artyzm

136 **Komentarze Bogurodzica w dziejach narodu**

- 136 Jan Długosz *Roczniki czyli Kroniki sławnego Królestwa Polskiego*
 136 Juliusz Słowacki *Hymn*
 137 Adam Mickiewicz *Pierwsze wieki historii polskiej*
 137 Cyprian Norwid *„Bogu-Rodzica” pieśń ze stanowiska historyczno-literackiego odczytana*
 137 Tadeusz Gajcy *Modlitwa żołnierska*
 138 Miron Białoszewski *Stara pieśń na Binnową*
 138 Jan Paweł II *„Bogurodzica” – orędzie wiary i godności człowieka*

■ „Postuchajcie bracia miła...”

- 139 **Cierpienie i forma**
140 „Postuchajcie bracia miła...”
- 141 **Uważne czytanie**
141 Czytanie *Lamentu świętokrzyskiego*
→ Wojciech Siemion
- 142 **Korespondencja sztuk**
142 Motyw Matki Boskiej Bolesciwej

■ Katedra jako obraz świata

- 143 „Najpełniejszym i najbardziej trwałym wyrazem kultury duchowej średniowiecza...”
- 143 **Komentarze**
143 Jean Hani *Symbolika świątyni chrześcijańskiej*
144 Ernst Gombrich *Romańskie kościoły – gotyckie katedry*
145 Otto von Simson *Gotycka forma*
- 147 **Echo Spotkania z katedrą**
147 Stanisław Wyspiański (z listu do Lucjana Rydla)
148 Julian Przyboś *Widzenie katedry w Chartres*
→ Zbliżenie: Instrumentacja głoskowa
149 Tadeusz Różewicz „Zostanie po mnie pusty pokój”

- 150 **Korespondencja sztuk**
151 Ołtarz Wita Stwosza
→ Tadeusz Dobrowolski
152 Potęga szczegółu

- 153 **Echo**
153 Zbigniew Herbert *Wit Stwosz: Uśnięcie NMP*
154 → Zbliżenie: Cytat teatralny

■ Muzyka w średniowieczu

- 155 **Chorał gregoriański**
155 Muzyka w średniowieczu

■ Widowiska

- 156 **Średniowieczny teatr bez teatru**
- 157 **Komentarze**
157 Zbigniew Raszewski *Quem queritis?*
- 159 **Echo**
159 Wacław Berent „*Ioculatores!*”
→ Przypomnienie: Analiza słowotwórcza
- 161 **Kontynuacje**
161 Mikołaj z Wilkowiecka *Historyja o chwalebnyim Zmartwychwstaniu Pańskim*
165 → Zbliżenie: Rymy częstochowskie
167 Misteria trwają
- 169 **Echo**
169 Tadeusz Różewicz *Drewno*

■ Ja

- 170 **Pytania o człowieka**
170 Jerzy Kłoczowski *Człowiek w społeczności średniowiecznej*
171 Jacques Le Goff *Człowiek średniowiecza*
- 172 **Ja, Augustyn**
→ Władysław Tatarkiewicz
173 Święty Augustyn *Wyznania*
174 → Ernst Cassirer
- 176 **Ja, Villon**
→ Stanisław Różewicz
177 Franciszek Villon *Wielki testament*
- 180 **Komentarze**
180 Tadeusz Żeleński-Boy *Bliski nam Villon?*
→ Zbliżenie: Strategia przekładu
- 181 **Elementy poetyki Między uczuciem a słowem**
→ Ostap Ortwin

■ Wiara i rozum

- 182 **Uniwersytet**
185 Święty Augustyn *Drogi poznania prawdy: wiara i rozum*

186 **Echo**
186 Sławomir Mrożek *Geometria wykreślna w służbie scholastyki*
→ Scholastyka

187 **Summa Doktora Anielskiego**
→ Marie-Dominique Chenu OP
188 Święty Tomasz *Że Bóg jest*

188 **Triumf świętego Tomasza**
→ Étienne Gilson
190 → O *Psalterzu floriańskim*

191 **Książka rękopiśmienna**

■ Miłość w czasach feudalnych

193 „Miłość i czas...”
194 Joseph Bédier *Dzieje Tristana i Izoldy*

196 **Komentarze**
196 Arnold Hauser *Poezja dworsko-rycerska*
197 Denis de Rougemont *Czym jest poezja trubadurów?*

198 **Echo**
198 Jarosław Iwaszkiewicz *Witraże*
198 Stanisław Grochowiak *Do pani*
→ Zbliżenie: Erotyk
199 Andrzej Bursa *Honor rycerski*

■ O zachowaniu się przy stole

202 **Pieśń o chlebowym stole**
203 Przemysław Słota *Pieśń o chlebowym stole*

204 **Komentarze**
204 Norbert Elias *O średniowiecznych formach towarzyskich*

■ Śmiech w średniowieczu

205 **Marchotł**
206 *Rozmowy, które miał król Salomon mądry z Marchotłem grubym a sprośnym*
207 → Zbliżenie: Parodia

208 **Komentarze**
208 Michail Bachtin *Średniowieczny karnawał*

■ Rzeczy ostateczne

209 **Śmierć, sąd, piekło**
→ Innocenty III

210 **Komentarze**
210 Johan Huizinga *Proch i robactwo*
210 Philippe Ariès *Obrazy śmierci i rozkładu*
→ Memento

212 **Spotkanie ze śmiercią**
214 *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*

216 **Echo**
216 Miron Białoszewski *Wywiad*
→ Przypomnienie: Dialog
217 Filmowa wizja średniowiecza
217 Ingmar Bergman *Siódma pieczęć*

218 **Sztuka dobrego umierania**
→ Zbliżenie: Moralitet

220 **Dusza w zaświatach**
→ Święty Augustyn
220 *Skarga umierającego*
221 *Dusza z ciała wyleciała*

222 **Dzieje pewnego toposu**

223 **Echo**
223 Julian Tuwim *Piosenka umarłego*
223 Zbigniew Herbert *Dusza Pana Cogito*
225 Bogusław Kierc *Błąd*

226 **Komentarze**
226 Jacques Le Goff *Czas czyścić*

227 **Strach przed wiecznym potępieniem**

228 **Źródła**
228 Z Ewangelii świętego Mateusza
229 Z Apokalipsy świętego Jana

230 **Sąd Ostateczny**

232 **Echo**
232 Teofil Lenartowicz *Błogosławiona*

- 232 Zbigniew Herbert *U wrót doliny*
 233 → Zbliżenie: Ironia poetycka
 234 Czesław Miłosz *Druga przestrzeń*
 → Zbliżenie: Temat

■ Ponad epokami: Dante

- 235 **Boska komedia, czyli summa epoki**
 235 Dante Alighieri *Boska komedia*
 237 → Zbliżenie: Dantejskie sceny
 238 Krótki przewodnik po *Boskiej komedii*
 → Zbliżenie: Boska, Nie-Boska, Ludzka
- 240 **Komentarze**
 240 Georges Minois *Dantejska wizja piekła*
 240 Czesław Miłosz *O piekle*
- 242 **Echo**
 242 Jan Lechoń *Spotkanie*
 243 Tadeusz Różewicz *Brama*
 → Peter Ackroyd
 244 → Skrzydlate słowa Dantego

■ Tablice chronologiczne

- 245 **Początki**
 246 **Wiek X–XV**

■ Biogramy

- 248 Anonim zwany Gallem
 248 Święty Augustyn
 248 Dante Alighieri
 249 Jan Długosz
 250 Święty Franciszek z Asyżu
 250 Jakub Parkoszowicz z Żórawic
 250 Jakub z Voragine
 250 Mikołaj z Koźła

- 250 **Przeclaw Słota**
 250 **Święty Tomasz z Akwinu**
 250 **Franciszek Villon**
 250 **Wincenty Kadłubek**
 252 **Wit Stwosz**

■ Rysopis epoki

- 253 **Okresy literackie**
 254 Umberto Eco *Epoka bez tożsamości?*
 255 Jacques Le Goff *Wiek średnie*
 256 Clive Staples Lewis *Średniowieczne porządkowanie*
 257 Michail Bachtin *Średniowieczne chimery*
- 258 **Obraz średniowiecza. Próba syntezy**

■ Szkoła pisania

- 259 **Lekcja 1: Analiza tematu**

■ W świecie informacji

- 260 **Słowniki. Część I**

■ Bibliografia

- 263 **Wybory tekstów, antologie**
 263 **Opracowania**
 264 **Słowniki**
 265 **Słownik terminów**
 269 **Indeks autorów**
 270 **Indeks utworów**